K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1937

SÄRTRYCK

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1936

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

E. Statens etnografiska museum.

Med 2 planscher.

Under året har ej någon förändring inträtt i museets ordinarie personal. Förutom denna ha följande personer tjänstgjort längre eller kortare tid: fil. d:r Gösta Montell, professorn vid statsuniversitetet i Bogotá Gustaf Bolinder, fil. kand. Ernst Manker, fröknarna Astrid Laquist, Lisa Santesson och Britt Samson samt cand. phil. Norbert Wohlgemuth. Av dessa har fröken Laquist liksom föregående år arbetat utan någon som helst kontant ersättning från museet och likaså prof. Bolinder, medan de tre sistnämnda erhållit en obetydlig sådan. Vidare har från årets början och till maj månads utgång tjänstgjort den av Statens arbetslöshetskommission som arkivbiträde till förfogande ställde kontoristen Åke Mellblom. Sedan understödet till arbetslösa kontorister under hösten återupptagits, började den 15 dec. kontoristen J. E. M. Rosén tjänstgöra som arkivbiträde. De av dessa extra medhjälpare utförda arbetena anföras nedan, efter redogörelsen för den ordinarie personalens verksamhet.

Under semestrarna upprätthölls föreståndarebefattningen av assistenten och assistentbefattningen av d:r Montell. Under museibiträdets semester vikarierade fru Margareta Linné och fröken Greta Vallin.

I museets lokalförhållanden har tyvärr ej något framåtskridande skett under året. Riksdagen beviljade emellertid, i likhet med vad fallet varit under de sista åren, ett anslag av 10,000 kronor för fortsatt montering i den för utställningsändamål iordninggjorda byggnaden 3. För dessa inredningsarbeten ha hittills utgått sammanlagt 74,000 kronor av det av 1932 års riksdag för ändamålet beviljade beloppet, kronor 96,140.

Föreståndaren har, såsom fallet städse varit under de senare åren, måst ägna huvudparten av sin tid åt de löpande ärendena, tjänsteskrivelser och korrespondens, icke minst åt ett tidsödande besvarande av förfrågningar från institutioner och vetenskapsmän i utlandet. Så gott som dagligen måste även tid anslås åt besökande (studerande och andra) eller för demonstration av samlingar, framför allt av Hedin-Bendix-expeditionens samt av teceremonihuset. Under sådana förhållanden har han endast hunnit med en obetydlighet av välbehövligt katalogiseringsarbete och ej alls kunnat aktivt deltaga i monteringsarbetet i

byggnad 3. Lika litet har det blivit någon tid över för honom till vetenskapligt författarskap.

Föreståndaren har vidare, i form av seminarier (i lokalerna i Vallingatan 2, på fritid), fortsatt den undervisning i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola, som han bedrivit sedan vårterminen 1932. Fem seminarier ha hållits under vår- och fyra under höstterminen. (Jfr Stockholms Högskolas berättelse 1935/1936, s. 59). Fil. kand. STURE LAGERCRANTZ har avlagt fil. lic.-examen i ämnet och folkskolläraren fil. stud. MAURITZ MÖLLER tenterat för betyg i fil. kand.-examen. I likhet med de senare åren har föreståndaren av Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien varit utsedd till sakkunnig för bedömande av ansökningar om understöd ur Humanistiska Fonden.

Assistenten har deltagit i de löpande arbetena, utfört olika katalogiseringsarbeten samt, till stor del efter tjänstgöringens slut för dagen, fortsatt bearbetningen av de arkeologiska samlingar, som hopbringades under museets expedition till Mexico 1934/1935. Han har även för publicering bearbetat den stora samling zapotekiska gravurnor, som direktör A. E. PAULSON, New York, 1923 skänkte till museet. Tillsammans med fil. d:r G. MONTELL ordnade han en tillfällig mexikansk utställning (nämnd nedan). Hans tid har även tagits i anspråk för redigering av museets tidskrift Ethnos, för vilkens distribution ett omfattande kortregister över museer, bibliotek och privatpersoner upplagts. Även under det gångna året har han i egenskap av docent vid Stockholms Högskola, i museets lokaler vid Kavallerivägen, hållit föreläsningar varannan fredag. Under vårterminen föreläste han över »Mayafolkets kultur och historia» och under höstterminen över »Amerikas indianer i forntid, nutid och framtid».

Betonas må att varken föreståndaren eller assistenten hinna med att i tillräcklig utsträckning katalogisera och bearbeta samlingar, ej heller att ägna sig åt monteringsarbete. Den ökning av arbetskraften med minst en extra assistentbefattning, som begärts sedan budgetåret 1934/1935, är absolut nödvändig för ett nöjaktigt bedrivande av arbetena.

Fil. d:r G. MONTELL har, dels under sina assistentförordnanden, dels under ytterligare över tre månaders tjänstgöring under året, fortsatt uppställningen av de kinesiska och mongoliska samlingarna. Etsingol-rummet har helt och hållet ändrats och mongoltältet inbyggts, detta därför att det visade sig omöjligt skydda dess filtbetäckning mot mal. Åtskilliga smärre omplaceringar ha likaledes verkställts. Etiketteringsarbetet har fortsatts och monteringen av den textiltekniska utställningen påbörjats. Under året har vidare katalogiseringen av samlingar fortsatts. Härvid har MONTELL behandlat vissa resterande delar

av Hedin-Bendix-samlingarna (smärre bronser etc.), generalkonsul Cronholms etnografiska samling från Mexico samt delar av hans kinesiska gåva m. m. De två salarna för tillfälliga utställningar i byggnad 3 ha under året försetts med montrer och kommo de för första gången till användning vid en nedan nämnd tillfällig utställning, ordnad av MONTELL. I slutet av december förordnades d:r MONTELL som docent i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola.

Museibiträdets tid har som vanligt till stor del upptagits av maskinskrivning efter diktamen, renskrivning av etiketter, lagning av lerkärl ur nyanlända samlingar (särskilt assistentens från Mexico och G. Bolinders från Colombia) samt märkning av föremål. Hon har också handhaft inregistrering av inkomna gåvor och anländ litteratur samt distribuering av bytesskrifter.

Arbetsbiträdena A. TÖRNBLOM och G. NYKVIST samt eldaren J. JACOBSSON ha utfört diverse snickeriarbeten (provmontrer, plintar, piedestaler, tavelramar, lådor, hyllfack etc.), lagning av föremål, rengörning av järn- och andra metallsaker samt av nyanlända samlingar, genomgång av malsaker, upp- och inpackning av samlingar för forskare i studiesyfte m. m. De ha även — särskilt NYKVIST, som har stor fallenhet för dylikt arbete — biträtt vid monteringen i byggnad 3. NYKVIST har även lagat och rekonstruerat lerkärl, förfärdigat mannekänger och skött om det mesta av erforderliga fotografiska arbeten.

Prof. G. BOLINDER har katalogiserat sina i Colombia för museet hopbragta samlingar, för vilka redogöres nedan och vilka anlände till museet den 9 maj. Den 30 maj återvände han till Colombia.

Fil. kand. MANKER har under några veckor ordnat nyinkommet bildmaterial.

Konservering av museet tillhöriga textilier har liksom föregående år under fröken ASTRID LAQUISTS ledning fortgått genom föreningen Arbete för sjuka. En gammal vacker persisk s. k. gåvoduk har blivit fullt lagad och konserverad. Detta tidskrävande arbete har helt utförts av fröken STINA ANDERSSON, vilken närmast fröken LAQUIST svarar för konserveringsateljéns prestationer. En del peruanska arkeologiska textilier ha också konserverats, likaså några japanska och kinesiska, bland de senare en praktfull ärmlös militärrock. Under arbete äro åtskilliga mer eller mindre viktiga textilier, bl. a. en synnerligen ömtålig sidenfana, tillhörig Hedin-Bendix-samlingarna.

Anmärkas bör att föreningen Arbete för sjuka upprätthåller sin verksamhet vid museet utan den minsta ekonomiska ersättning från institutionen.

Fröken L. SANTESSON har under tiden 7 jan.—8 juni samt 29 sept.—19 dec. (några timmar per dag) ritat av föremål för kataloger l. publikationer samt textat.

Fröken B. Samson har 13 maj—12 sept. (c:a sex timmar dagligen) lagat textilier eller ritat av föremål.

Cand. phil. N. Wohlgemuth har katalogiserat några samlingar och då och då på annat sätt biträtt som vetenskaplig medhjälpare.

Arkivbiträdet Mellblom har fortsatt i föregående års berättelse nämnda arbeten: klistring av fotografier, renskrivning av kataloger, etiketter och kortregister m. m. Liknande göromål ha utförts av arkivbiträdet Rosén under de fjorton dagar, han tjänstgjort under året.

Arbeten i fält.

För första gången sedan 1928 har museet ej haft någon helt egen expedition utsänd. Flera personer ha dock under året arbetat i fält för detsamma vid sidan av andra uppgifter:

Fil. lic. Sten Bergman har i Korea insamlat c:a 500 etnografiska föremål. Då dessa vid årsskiftet ännu voro på väg hem, får redogörelsen för detta betydande nyförvärv lämpligen anstå till nästa år.

Prof. O. Janse, som i september för de franska nationalmuseernas räkning anträdde en andra expedition till Franska Indokina, ämnar under denna komplettera de samlingar, han gjorde för museet under sin första resa.

Prof. G. Bolinder har under sin nya expedition i Colombia samlat etnografiskt material, särskilt från en svårtillgänglig grupp motilonindianer. Han har också företagit arkeologiska grävningar och bl. a. funnit stora urnor för direkt urnbegravning. En del av hans samlingar torde vid årsskiftet vara på hemväg.

Herr Rolf Blomberg, som i våras återvände till Ecuador, samlar där även för Etnografiska museet.

Fru Helga Larsen, som under året arbetat för Carnegie Institution i Chichen Itza på Yucatan, Mexico, har dels under en resa till Quintana Roo, dels under sin vistelse på Yucatan och i Mexicos högland gjort etnografiska samlingar för museet. En från mayaindianerna härrörande samling, som uppgår till 121 n:r, är av särskilt stor betydelse, enär etnografiskt material från mayas är mycket sällsynt, och indianerna i Quintana Roo ända till våra dagar varit i viss mån självständiga samt fientligt stämda mot de vita.

Gåvor under året i form av föremål:

Amerika.

Årets vetenskapligt viktigaste och bästa förvärv utgöres av de samlingar, som prof. G. Bolinder hopbragte under sin expedition till Colombia 1935/1936, i samarbete med de colombianska myndigheterna. Hur denna expedition 1934 kom till stånd genom initiativ av Sveriges dåvarande t. f. chargé d'affaires

i Bogotá, legationsrådet A. Winqvist, samt hur den från svensk sida finansierades genom av regeringen till Akademiens förfogande ställda lotterimedel, har redogjorts för i de två föregående årens berättelser.

De av Bolinder hemförda samlingarna bestå av etnografiska föremål, inalles 837 st., från indianstammarna guayaberos, piapocos, guahibos och sálibas, huvudsakligen från området mellan floderna Meta och Guaviare i östra Colombia. Av dessa folk ha guayaberos en primitiv, jämförelsevis fattig kultur och sálibas äro mycket starkt påverkade av de vita, medan de två övriga stammarna besitta en rik, äkta indiansk kultur. Huvuddelen av det hopbragta materialet härstammar också från dem. Samlingarna omfatta kosmetiska- och prydnadsföremål, kläder och barktyg, njutningsmedel, musikinstrument och leksaker, pallar, hängmattor och allehanda husgeråd, redskap för spinning, olika material för textil- och korgarbeten, korgar av olika slag, redskap för beredning av mandioka, paddlar, blåsrör, bågar, pilar, spjut och klubbor, väskor m. m., magiska ting samt en synnerligen representativ grupp målad keramik. Av materialet framgår bl. a., att den tropiska skogskulturen trängt upp långt ut på slätterna kring Orinoco. Några av föremålen torde representera rätt sällsynta kulturelement.

Professor Bolinder har därjämte från denna expedition överlämnat 275 negativ och ett stort antal fotografier.

Föremål från Amerika ha vidare skänkts av följande personer:

professor H. G. Simmons, modell av vinterhus från Godhavn, Västgrönland;

generalkonsul Folke Cronholm, 27 föremål från indianer i Canada, bl. a. ett par snöskor från huroner i Mission Lorette, prov. Quebec, samt tre stridsklubbor med stenhuvud av exakt samma typ, som de av apacherna använda;

hr Hugo Gustafson, Wrangell, Alaska, en stor fiskkrok av trä från tlinkitindianer;

hr Charles Beckman, Arlington, Oregon, en arkeologisk samling från Columbiaflodens dalgång, bestående av ett dekorerat stenkärl, en stenyxa och några andra redskap av sten samt 209 pilspetsar av olika typer och material. Dessa föremål utgöra en värdefull komplettering av det material, hr B. tidigare skänkt museet;

docent Björn Palm, Stockholm, 41 arkeologiska lerkärl från Sydvästområdet i U. S. A. samt 4 små lerfigurer, troligen från Honduras. Lerkärlssamlingen består av 23 skålar och krukor med i svart målade mönster på vitgrå grund, 4 rödmålade kärl samt 14, vilkas dekor utgöres av de icke utslätade refflor, som bildades av de vid kärlens formande på varandra lagda lerrullarna;

d:r ISABEL T. KELLY, Berkeley, genom assistenten, en mycket betydande samling keramikmaterial (bl. a. en fullständig, större gravurna), stenyxor m. m. från av givarinnan utförda stratigrafiska grävningar i Culiacan, staten Sinaloa, Mexico, ett ur arkeologisk synpunkt hittills praktiskt taget outforskat område. Samlingen omfattar prov på det på olika djup anträffade materialet och härrör från ett flertal fyndplatser;

generalkonsul FOLKE CRONHOLM, 6 etnografiska (bl. a. en mycket stor, vackert dekorerad kalebasskål) och 24 arkeologiska föremål från Mexico. De senare äro förvärvade i Azcapotzalco invid landets huvudstad och utgöras av huvud till figurer, örontrissor, gjutformar m. fl. föremål av lera. För hr C:s stora gåva från Fjärran Östern redogöres nedan;

ingenjör HELGE ROST, Stocksund, en primitiv stenfigur, funnen av givaren i en mound s. ö. om Temascaltepec, staten Mexico;

fru IRMA TRANBERG, Mexico City, ett modernt lerkrus med bägare från Texcoco, Mexico;

fröken INGA-BRITT RANEMARK, Stockholm, en modern *metate* (malsten) med löpare från Mexico;

hr E. DIESELDORFF, Cobán, Guatemala, delar av gamla mayanska lerkärl samt arkeologiska färgprover;

envoyé C. G. G. ANDERBERG, Mexico, en arkeologisk, synnerligen smakfullt ornerad skål från Ometepec-ön i Nicaraguasjön;

hr FELIX WEISS, San José, Costa Rica, genom envoyé C. G. G. ANDERBERG, 10 arkeologiska lerkärl och en stenfigur från Costa Rica;

docent S. LINNÉ en bärväska av caraguatá-fibrer från bogotáindianerna i Panama;

ingenjör FREY LARS BROBERG, Stockholm, öronprydnader med silverbeslag från chocó-indianer, Malagita, Rio San Juan, Colombia;

hr ROLF BLOMBERG, Stockholm, 14 arkeologiska sländtrissor från Puna-ön, Ecuador, en del av dem ornerade;

fru TORA BONNIER, Stockholm, en väska, en slunga samt tre textilfragment från Perus kust, samtliga arkeologiska;

missionär GUSTAF FLOOD, Bolivia, en ornerad väska av caraguatá-fibrer från indianer i bolivianska Chaco;

ingenjör HANS ÖSTRÖM, Stockholm, fyra moderna lerkärl från Chile.

Asien.

Samlingarna från Kina och Japan ha synnerligen kraftigt ökats tack vare en mycket stor och värdefull gåva av generalkonsul FOLKE CRONHOLM, c:a 800 nummer, vilka hr C. hopbragt under sin diplomatiska tjänstgöring i nämnda länder för över

25 år sedan. Den kinesiska delen av gåvan omfattar c:a 550 föremål: en stor samling porslin och dito snusflaskor (av huvudsakligen porslin, sten eller glas, de sistnämnda med vackra miniatyrmålningar på insidan), ett stort antal smycken av halvädelstenar (agat och jade i olika färger, turkos, ametist, lapis lazuli, rosenkvarts m. m.), glasmålningar, metallkärl, arbeten i cloisonné, emalj och lack, sidendräkter, metallspännen till mansdräkt, buddhabilder och en stor, rikt skulpterad ställning till en dylik, rulltavlor av religiöst och profant innehåll m. m. Den japanska delen av generalkonsul CRONHOLMS gåva räknar c:a 250 föremål. Främst märkes här en ståtlig samling netsukéer av elfenben, ben eller trä, 80 st., därav många signerade (museet ägde förut endast 21 netsukéer). Vidare lackarbeten (kärl och buddhabilder), bronsspeglar och prydnadsbronser (bland dem en praktfull modern urna med en krigare som toppfigur), en större bronstrumma med ställ, en samling elfenbenssniderier (statyetter, vaser, rikt ornerade askar etc.), kakemonos m. m.

För generalkonsul CRONHOLMS stora gåva till bildarkivet redogöres nedan.

Konsul GÖSTA GUSTON, Yokohama, A. B. Svenska Kullagerfabrikens chefsrepresentant i Japan, har översänt en *torii*, alltså ett exemplar av den portliknande inrättning, förbunden med shintoreligionen, som är så typisk för entrén till ett shintotempel men som även ofta står framför en mindre helgedom. Toriin är, meddelar hr G., av s. k. *shimmei*-stil, en ursprungligare och ur japansk synpunkt säkerligen förnämligare typ än senare, mera arkitektoniskt utformade toriis. Höjden över marken är 3.25 m och det tunga, 4.15 m långa överstycket är i ändarna klätt med koppar. Toriin är ny, förfärdigad av hr T. UKIGAYA, det 1935 till museet donerade teceremonihusets byggmästare. Denna konsul GUSTONS gåva är ett synnerligen värdefullt och intressant tillägg till museets japanska friluftsutställning.

Förutom till givaren står museet även i tacksamhetsskuld till Svenska Ostasiatiska kompaniet för fri frakt Japan—Göteborg samt till Stockholms Rederi A. B. Svea för fri frakt Göteborg—Stockholm.

Antikvarien fil. d:r TURE ARNE har skänkt en samling smycken m. m. från Mindre Asien, 34 föremål, hopbragta av honom 1907. Bl. a. märkes en amulett(koran)dosa, hängsmycken och armband av silver samt emaljerade söljor och bältbeslag. Samlingen, som åtföljdes av en omsorgsfullt utarbetad, fotografiskt illustrerad katalog, utgör ett värdefullt tillägg till de samlingar från Mindre Asien, som givaren tillförde museet 1907. D:r ARNE har även överlämnat en på utsidan broderad päls från Persien.

Fil. d:r SVEN HEDIN har även detta år ihågkommit museet och förärat: två skulpterade trästycken, papperstyngder, som tillhört den berömda kalligrafen LIU FU; ett fat i blå emalj från

Persien; två sadlar, en persisk och en av kinesisk-turkestansk typ samt ett sadeltäcke, som d:r Hedin använt under sina expeditioner till Ostturkestan 1893—97; fyra sidenstycken med broderade skrivtecken.

Hedin-expeditionen har överlämnat två skulderblad av får med tibetansk inskription, använda för spådom och insamlade av hr Parker Chen, geodet vid expeditionen;

fil. lic. Nils Ambolt, Lund, en sadel från Östturkestan (med sadeltäcke och rep för fastbindning av klövjade bördor) samt en bunt papper, tillverkat i staden Khotan;

missionär Richard S. Björkdahl, Wuchang, Kina, genom fil. lic. Sam. Sköld, en påse innehållande 7 st. amuletter, tillhöriga en kvinna, som övergått till kristendomen;

fröken Judit Hanson, Stockholm, fyra gamla kinesiska sidenprover;

docent Gunnar Jarring, Lund, en broderad mössa från afganska Turkestan, tillverkad och inköpt i staden Mazar-i-Sherif;

fru Signe Brusewitz, Djursholm, två par japanska sandaler, det ena att användas i trädgården vid teceremonien;

konsul Alvar Möller, Yokohama, en stor japansk kvinnlig marionettfigur, ytterst välgjord (jämte glasmonter), hörande till de gamla *kabuki*-spelen.

Söderhavet.

Fru Eleonora Doyer, Deventer, Holland, har förärat en huvudprydnad av kasuarfjädrar, bröstprydnad av tänder, bälte och armband av flätverk från Holländska Nya Guinea. Föremålen hemfördes för c:a 40 år sedan av givarinnans make, framlidne kommendörkaptenen i nederländska marinen Jacob Wybrand Doyer.

Sjökapten Stanislas Brusewitz, Stockholm, har skänkt 6 föremål från Tonga-öarna: 4 stora dekorerade stycken av tapatyg, en kjol av gräs samt en korg av en typ, som endast lär fått användas i finare familjer.

Fröken Margareta Cederstedt, Stockholm, har skänkt ett stort stycke dekorerat tapatyg, troligen från Cook-öarna (Raro-tonga eller Mangaia), hemfört för omkr. 60 år sedan av givarinnans fader, sjökaptenen Lennart Cederstedt.

Afrika.

Byretsfuldmægtig cand. jur. Carl Kjersmeier, Köpenhamn, specialist på afrikansk konst, har utökat sina tidigare gåvor till museet med 25 st. vikter för vägning av guld från Ashanti. De utgöras av små vackert arbetade figurer av mässing eller brons i form av människor, djur, frukter, vapen och andra red-

skap. Med gåvan följde en förklaring över figurernas innebörd (de illustrera ofta en sedvänja eller ett ordspråk). Museet ägde förut endast 4 Ashanti-guldvikter av figurtyp, varför denna gåva fyllt en lucka. Hr KJERSMEIER har dessutom skänkt en våg för vägning av guldstoft, likaledes från Ashanti, en ansiktsmask från Lobi-folket, Franska Sudan, och en skulptur av trä från Joruba, S. Nigeria, bestående av fyra parvis på varandra stående infödda soldater.

Ingenjör L. N. KOMSTEDT, Stockholm, har överlämnat 16 etnografiska föremål, som han insamlat under en jaktexpedition i norra Nigeria, Västafrika. Föremålen härröra från haussa, fulbe och gwoza.

F. d. regementsläkare I. ROSENGREN, Stockholm, har skänkt ett spjut, en båge samt ett koger med fem pilar, mahdistvapen från slaget vid Dongola; vidare en dolk med slida från Nubien eller Abessinien, en dervischklubba, inköpt i Smyrna samt en dolk från Tunis. Föremålen hemfördes av d:r ROSENGREN i slutet av 1880-talet;

missionären fröken MARY BURELL, Stockholm, flintor till gevärslås samt obearbetad flinta från Monyendzi-distriktet, Moyen Congo;

hr AXEL ÖFVERSTRÖM, Ulricehamn, 2 pilar från Kongo;

fil. kand. JAN ERIK ANDERBJÖRK Stockholm, en pipa från Loanda, Portugisiska Angola;

hr A. RUDENFELT, Stockholm, en träskulptur, möjligen från Kongo.

Lappland.

Fil. kand. E. MANKER har som gåva överlämnat en spets till björnspjut från Vittangi skogslappby och två knivar med läderslidor från Parkalompolo, Muonionalusta.

Penninggåvor och understöd:

Ur statsanslaget för utgivande av lärda verk etc. har föreståndaren även detta år erhållit 500 kronor för fortsatt utgivande av »Statens Etnografiska Museum. Smärre Meddelanden.» Av denna serie har n:r 13 utkommit under året (se litteraturförteckningen nedan).

Av Föreningen Riksmusei Vänner har museet fått mottaga 200 kronor.

Gåvor till bildarkivet:

Tack vare generalkonsul FOLKE CRONHOLM har museets bildsamling under året fått en ovanligt kraftig och värdefull ökning. Han har skänkt c:a 7,200 bilder, omfattande: 145 japanska färgträsnitt, 50 kinesiska målningar på siden l. rispapper, 425 uppklistrade fotografiska förstoringar, 1,050 lösa fotografier, inemot 5,000 stereoskopbilder samt 600 fotografiska vykort.

Fotografierna, delvis tagna av givaren själv, representera Kina, Korea, Japan med Ainu, Formosa, Filippinerna, Java, Bortre och Främre Indien med Ceylon, Mexico, Canada m. m. Härtill komma 1,300 av generalkonsul CRONHOLM tagna negativ med bl. a. motiv från kanadensiska indianer och från Mexico.

Det fotografiska materialet från prof. G. BOLINDERS expedition till Colombia 1935—36 har redan omnämnts.

Översten friherre STIG RÅLAMB har skänkt 3 magnifika album med bilder från Syrien, Palestina och Egypten samt 10 stora fotografier från Konstantinopel, vilka han på sin tid erhållit av framlidne skriftställaren DIDRIK BILDT. Albumen höra till den serie fotografiska album, som hr BILDT 1925 förärade museet och vilka hittills saknats i denna samling.

Professor O. JANSE har överlämnat 22 fotografiska negativ samt 40 fotografier från sin expedition till Franska Indokina 1934/35.

Till bildarkivet har även överlämnats gåvor av:

Professor RENATO BOCCASSINO, Florens, 41 st. stora fotografier av etnografica från acoli, Uganda, upptagande 173 föremål ur detta folks kultur;

docent G. MONTELL, 18 fotografier från Kina och Mongoliet, 15 fotografiska negativ av arkeologiska föremål från Peru samt en stor teckning, visande konstruktionen av stommen till ett mongoliskt jurt;

d:r ETHEL J. LINDGREN, Cambridge, 19 fotografier från tunguser i Mandschuriet;

fil. lic. EINAR MALM, 15 stora kolorerade bilder av nordamerikanska indianer;

fil. lic. NILS AMBOLT, 8 reproduktioner av färgfotografier från Turkestan;

docent S. LINNÉ, 47 fotografier från Mexico.

Enstaka bilder ha lämnats av följande personer och institutioner: Fil. lic. BENGT BERGMAN, bibliotekarien C. BJÖRKBOM, major KRAFT VON LANDWÜST, Nordiska Museet, fotograf K. A. RANSELL, Svenska Dagbladet, fru IDA TROTZIG, fröken LILLI ZICKERMAN samt William Rockhill Nelson Gallery of Art, Kansas City.

Gåvor till boksamlingen:

Generalkonsul FOLKE CRONHOLM har, förutom en del småtryck, överlämnat 15 bokverk behandlande Kina, Korea och Japan.

Fil. d:r SVEN HEDIN har skänkt 7 av sina egna arbeten och 21 särtryck samt 8 andra böcker, bl. a. några årgångar av tidskriften »Terra».

Följande institutioner och sällskap ha översänt publikationer (delvis byte med museets egna skrifter):

Belgiska Kolonialinstitutet, Antwerpen; University of California, Berkeley; Bernisches Historisches Museum, Bern; Deutsche Kolonial- und Uebersee-Museum, Bremen; Field Museum of Natural History, Chicago; Estlands Nationalmuseum, Dorpat; Instituto Italiano di Paleontologia Umana, Firenze; Allen County-Fort Wayne Historical Society, Fort Wayne, Indiana; Nationalmuseet, Köpenhamn; Museo Nacional, Lima; Manchester Museum, Manchester; The National Museum, Melbourne; Museo Nacional, Mexico City; Sociedad Alemana de Mexicanistas, Mexico D. F.; Museum für Völkerkunde, München; Peabody Museum of Natural History, Yale University, New Haven; Yale University, New Haven; American School of Prehistoric Research, Old Lyme, Conn.; Musée d'Ethnographie, Paris; Société des Americanistes de Paris; Société d'Ethnographie, Paris; Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia, Porto; Musée Ethnographique du Congo Belge, Tervueren; The Japancse Association of Museums, Tokyo; Governo della Tripolitania, Tripoli; University of Arizona, Tucson, Arizona; Smithsonian Institution, Washington; United States National Museum, Washington; Museet i Zagreb (Agram); Institutet för Nordisk etnologi vid Åbo Akademi; Generalstabens Litografiska Anstalt; Göteborgs Museum; Göteborgs Museums etnografiska avdelning; Japanska Legationen, Stockholm; Kungl. Livrustkammaren; Lunds Universitets Historiska Museum; Universitetsbiblioteket, Lund; Malmö Museum; Nordiska Museet; Riksdagsbiblioteket; Stockholms Stads Statistiska Kontor; Svensk-Japanska Sällskapet; Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi; Sydsvenska Geografiska Sällskapet, Lund; Tekniska Museet; Varbergs Museum; Kungl. Vetenskapsakademiens Bibliotek; Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien; Östasiatiska Samlingarna.

Följande enskilda personer ha skänkt publikationer:

Hr Anastasio Alfaro, San José, Costa Rica; d:r H. H. Bartlett, Ann Arbor; hr H. G. Beasley, Chislehurst; hr Charles Beckman, Arlington; prof. R. Boccassino, Roma; d:r B. Bonnerjea, Budapest; d:r G. Buschan, Stettin; prof. L. Cipriani, Firenze; d:r Th. Danzel, Hamburg; hr A. Fantoli, Roma; ingenjör M. A. Fontana Company, Montevideo; hr Y. Fukukita, Tokyo; hoofdinspecteur C. G. De Goeje, Haag; d:r Béla Gunda, Budapest; konsul G. Guston, Yokohama; hr Ivar Hamre, Oslo; d:r W. Hirschberg, Wien; hr J. Hornell, St. Leonards-on-Sea; prof. Olov Janse, Paris; hr B. Kroepelien, Oslo; museidirektör F. Leinbock, Dorpat; docent Nils Lid, Oslo; hr J. A. Lines, San José, Costa Rica; monseigneur Federico Lunardi, Rio de Janeiro; d:r A. Mendes-Correa, Oporto; prof. Antonio Mordini, Barga; prof. N. W. Nieuwenhuis, Leiden; d:r C. Osgood, New Haven; burgemester jonkheer L. C. van Panhuys, Vuren; prof. O. Reche, Berlin; prof. M. Rey-

GASSE, Alger; d:r R. U. SAYCE, Manchester; Japans f. d. minister i Sverige T. SHIRATORI; d:r E. H. SNETHLAGE, Berlin; d:r LESLIE SPIER, New Haven; prof. G. THILENIUS, Hamburg; fil. mag. K. ROB. V. WIKMAN, Åbo; fil. mag. KUSTAA VILKUNA, Helsingfors; hr N. WOHLGEMUTH, Stockholm; cand. mag. JENS YDE, Köpenhamn; fil. d:r SUNE AMBROSIANI, Stockholm; fru SIGNE BRUSEWITZ, Djursholm; prof. JOHN FRÖDIN, Uppsala; fil. lic. B. HILDEBRAND, Stockholm; docent G. JARRING, Lund; fil. lic. S. LAGERCRANTZ, prof. G. LINDBLOM, docent S. LINNÉ, fil. kand. E. MANKER och docent G. MONTELL, samtliga i Stockholm; prof. HELGE NELSON, Lund; fil. d:r STIG RYDÉN, Göteborg; prof. C. G. SANTESSON, direktör A. SOHLMAN, direktör L. TELL, fru IDA TROTZIG och arkitekt H. ZIMDAHL, samtliga i Stockholm samt fil. lic. H. WASSÉN, Göteborg.

Depositioner:

H. K. H. KRONPRINSEN har som deposition behagat överlämna en ridpiska från navajoindianerna, konstrikt flätad av svart och vitt tagel.

Fru SIGNE BRUSEWITZ har deponerat en samling japanska föremål, 28 nummer, bl. a. en låda med de vid teceremonien använda redskapen (att medföras på resor) samt diverse modeller och leksaker.

Inköp:

Av hr B. CARLSTRÖM, Stockholm, ha inköpts en s. k. maskatdolk med filigransarbete, en hadendoa-dolk, två höftkläden av läderfransar, typiska plagg för unga kvinnor i Anglo-Egyptiska Sudan, ett bälte samt en orientalisk vattenpipa; samtliga av hr C. förvärvade i Suakin;

på auktion efter fru WILMA LUNDBERGH, Stockholm, 4 korgar från Egypten;

av A. NORLINGS antikhandel, Stockholm, en fotledsring av silver från berber eller kabyler i Marocko;

av docent G. JARRING, Lund, en med broderier prydd päls från Afganistan, inköpt i Kabul men tillverkad i Ghazni;

av antikvarien fil. d:r TURE ARNE en turkmensadel från förra hälften av 1800-talet, inköpt i Teheran, samt tre rörflöjter från trakten av denna stad;

av fröken ALMA HEDIN en tibetansk trumma, förfärdigad av två huvudskålar;

av docent G. MONTELL, en gammal klubba från Brittiska Guyana med ovanligt rik, inristad ornamentik;

av missionär GUSTAF FLOOD, Bolivia, 11 etnografiska föremål från indianer i Bolivia.

För boksamlingen har under året inköpts 25 publikationer.

Av utländska besökande ha följande forskare och andra studerat museets samlingar:

Konstnären R. Baer, Åbo, d:r Ado Baessler, Berlin, Mr Harry G. Beasley, Cranmore Museum (samlingarna från Japan, Kina, Mongoliet och Söderhavet), Mr M. Benedict, Kiukiang (de kinesiska samlingarna), Mrs Frances Bicher, Peiping (Kina), museiinspektören fil. d:r Kaj Birket-Smith, Köpenhamn, fru Magna Christophersen, Köpenhamn (Kina), sekreteraren i Folklore Society Mr H. Coote-Lake, England (Kina), cand. Björn Fabricius, Köpenhamn, hr Ivar Hamre, Oslo, prof. Albert Hermann, Berlin-Wilmersdorf (Kina), dr. phil. J. M. Huvala, Heidelberg (Kina), Mrs Isabel Ingram Mayer, Peiping (Kina), Mrs Eleanor Ledbetter, Cleveland (Kina), madame Jacques Lemaitre, Paris (Kina), d:r Paul Leser, Frankfurt am Main, d:r Ethel J. Lindgren, Cambridge, prof. B. Malinowski, London, Mr Malcolm McDonald, Peiping (Kina), dr. phil. E. Mengin, Köpenhamn (de amerikanska samlingarna), d:r H. Nevermann, Berlin (samlingarna från Söderhavet), d:r H. Palmatary, Philadelphia (samlingar från Brasilien), Mexicos minister envoyé José Pérez Gil y Ortiz, mormonmissionärerna H. D. Peterson och D. H. Young, Salt Lake City (de mexikanska samlingarna), museidirektör G.-H. Rivière och arkitekt H. Pacon, Paris (samlingarna i allmänhet och museiteknik), prof. C. G. Seligman, Oxford (Kina), d:r H. D. Skinner, Dunedin, Nya Zealand (äldre Söderhavs-material), Miss Anna Swenson, Cleveland (Kina), presidenten för Examination Yuan, Nanking, Tai Chi-tao, (Kina), prof. W. I. Thomas och prof. Dorothy Thomas, New Haven, Miss Caton Thompson, Cambridge (Kina), d:r A. de Vos, Belgien, d:r W. Weiman, Berlin (de tibetanska samlingarna), director Robert N. S. Whitelaw, Charleston (museiteknik), Mrs Alice G. Woodland, Boston, kinesiske legationssekreteraren i Stockholm Zaubeh She.

Bland övriga personer, som för studier eller forskningar besökt museet, märkas:

Herr Kurt E. Allvén (samlingar från prärieindianerna), hr Josef Alm, envoyén C. G. G. Anderberg, Mexico, fröken Hjördis Berg, Sollefteå (textilteknik), överlärare E. Berggren (samlingarna från ainu), fil. lic. Bengt Bergman (Kina), amanuensen Folke Bergman (Kina), fil. lic. Sten Bergman, kand. Gunhild Berlin, fil. lic. Birger Bohlin (Kina), inspektör J. Bohm (Kina), fru Tora Bonnier (Peru), ingenjör Erik Brauns, Kobe (teceremonihuset), fru Margit Bylin-Althin (Kina), generalkonsul Folke Cronholm, kand. Håkan Fernholm (fiskeredskap), missionär Gustaf Flood, Santa Cruz, Bolivia, fil. kand. Maj Florin, konstnären Einar Forseth (samlingar från eskimåer), fru Gabriella Gadelius, konsul G. Guston, Yokohama, fil. d:r Sven Hedin, kand. Märta Hedlund, direktör Gustaf von Hofsten, direktör Thomas Ihre, professor Olov Janse, docent Gunnar Jarring, Lund (de mongoliska

samlingarna), lektor RAGNAR JIRLOW (bärredskap), fil. mag. MARGIT JOHANSSON, ingenjör ORVAR KARLBECK, direktör HUGO KARLSSON, Bogotá, fil. d:r KNUT KJELLMARK (arkeologiskt material från Nordamerika), fröken TYRA KLEEN, kand. STEN KRONLUND, fil. lic. STURE LAGERCRANTZ (afrikanskt material), teol. d:r K. E. LAMAN, fil. kand. BIRGIT LAQUIST (samlingar från Nordasien, Kina och Mongoliet), fru H. LINDEBERG (koptiska vävnader), fröken INGEBORG LONGBERS (Kina och Mexico), direktör DOUGLAS LUNDGREN, fru GUNHILD LUGN, fröken HILDUR LUNDQUIST (nordamerikanska och mexikanska textilier), hr CARL M. MAGNUSSON (samlingar från prärieindianerna), folkskollärare M. MÖLLER (afrikanska korgar), kand. CARL-ERIC ODELBERG (Kina), fröken INGA-BRITT RANEMARK (de mexikanska samlingarna), greve ERIC VON ROSEN, fru YVONNE RUHE, fil. d:r STIG RYDÉN, fröken KAROLA SCHALANDER, fil. kand. ANN-SOFI SCHOTTE, prof. OSVALD SIRÉN (Kina), fru MARGIT SIWERTZ, hr N. N. SKUM (Lappland), fru INEZ STENBERG (Japan), fröken VIVI SYLWAN, Göteborg (kinesiska och mexikanska textilier), fil. kand. JAN SÖDERSTRÖM (samlingar från Söderhavet), musiklärare KURT THUNELL (japanska träsnitt), fru IDA TROTZIG (Japan), fil. kand. BERIT WALLENBERG, fil. kand. INGEGÄRD VALLIN, fil. lic. ALBIN WIDÉN (nordamerikanskt material m. m.), missionär HULDA WIKLUND (de mongoliska samlingarna), generalkonsul A. WINQVIST, Kairo, fröken LILLI ZICKERMAN (nordamerikanska och mexikanska textilier).

Utställningen av afrikanska samlingar vid Västra Trädgårdsgatan, sedan 1930 museets enda visningslokal, har liksom föregående år hållits öppen (fritt tillträde) helgfria onsdagar 12—15 och söndagar 13—16. Under året ha i lokalerna vid Kavallerivägen ordnats två provisoriska utställningar. I byggnad 4 visades den 28 och 29 april för särskilt inbjudna ett urval av de arkeologiska och etnografiska samlingar, som assistenten och docenten G. MONTELL hopbragte under expeditionen till Mexico 1934/35. Den 16 oktober demonstrerades valda delar av generalkonsul FOLKE CRONHOLMS donation av föremål från Kina och Japan, prof. OLOV JANSES samling från Franska Indokina samt fil. lic. NILS AMBOLTS samling från Östturkestan. För första gången togos härvid, som redan antytts, de två salar i byggnad 3, som äro avsedda för tillfälliga utställningar, i bruk. Till dessa utställningar inbjödos bl. a. Vetenskapsakademiens medlemmar, styrelserna för Riksmusei Vänner, Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi, Svensk-Mexikanska Sällskapet samt museimän i Stockholm. Båda utställningarna höllos öppna för allmänheten, den förstnämnda en söndag och den andra en lördag och en söndag.

Föreståndaren, assistenten och d:r G. MONTELL ha demonstrerat det japanska teceremonihuset och Kina-samlingarna

för några föreningar, bl. a. Stockholms Arbetareinstitut, Geografiska Förbundet och Kvinnliga museitjänstemannasammanslutningen. Fruarna Ida Trotzig och Inez Stenberg ha flera gånger visat teceremonihuset, bl. a. för Svensk-Japanska Damklubben. Såväl samlingarna i byggnad 3 som teceremonihuset ha på begäran även demonstrerats för talrika enskilda personer samt för grupper och skolklasser. Sålunda ha 75 elever från Nynäshamns kommunala mellanskola företagit en extra resa till Stockholm för att besöka museet.

Bland studiegrupper under egen ledning må framhållas: arkitekterna Artur von Schmalensee och Helge Zimdahl med 26 elever från Tekniska Högskolan (teceremonihusets arkitektur), antikvarien Gustaf Hallström med 20 lantmäterielever (gamla och moderna stenredskap från Mexico och deras användning), missionär Folke Boberg med 10 elever från Filadelfiaförsamlingens missionsskola (samlingarna från Kina och Mongoliet) samt fru E. Fischer med kvinnliga elever från Tekniska Skolan (textilier). Nämnas må slutligen att, på initiativ av läraren vid Högalids folkskola, fil. lic. Bengt Bergman, ha museets föreståndare och assistent samt docent Montell hållit var sin med ljusbilder och föremål belyst föreläsning för sammanlagt ett tusental elever vid nämnda skola. Antalet besökande vid Västra Trädgårdsgatan, vid särskilda utställningar och demonstrationer av samlingarna vid Kavallerivägen samt i övrigt ha under året varit 3,751.

Under året ha följande *skrifter* utkommit, som antingen grunda sig på museet tillhöriga samlingar eller utarbetats vid institutionen:

Bergman, Folke, Lou-Lan wood-carvings and small finds discovered by Sven Hedin. Bulletin of the Museum of Far Eastern Antiquities. No. 7. Stockholm 1935. 74 s., 16 pl.

Bolinder, Gustaf, Med indianer på tropiska floder. Stockholm 1936. 157 s., 97 fig.

Lindblom, Gerhard, Bow-Stand or Trident. Man, London 1936. 1 s.

——, Etnografiskt bevis för bivråkens flyttning till Kamerun. Fauna och Flora 1936. 3 s.

——, Recensioner i Baessler Archiv och Ymer, artiklar i Svensk Uppslagsbok och Nordisk Familjebok.

Lips, Julius E., Trap systems among the Montagnais-Naskapi Indians of Labrador Peninsula. Statens Etnografiska Museum. Smärre Meddelanden N:r 13. Stockholm 1936. 38 s., 32 fig.

Manker, Ernst, Njalla — lapparnas enbenta förrådsbod. Fataburen. Stockholm 1936. 20 s., 16 fig.

MANKER, ERNST, Renslaktens teknik. Anteckningar från Vittangi skogslappby. Norrbotten. Luleå 1936. 14 s., 17 fig.

——, Vägen går krokigt. Strövtåg i ett hörn av Lappland. Stockholm 1936. 263 s., 157 fig.

MONTELL, GÖSTA, Sven Hedin's archaeological collections from Khotan. Bulletin of the Museum of Far Eastern Antiquities. No. 7. Stockholm 1935. 77 s., 20 pl.

——, Mexikanskt indianliv i forntid och nutid. Stockholm 1936. 220 s., 55 fig.

Museets i föregående årsberättelse omnämnda tidskrift för allmän etnografi och arkeologi, *Ethnos*, har utkommit med sex häften om tillsammans 168 sidor. Material i museet har behandlats i 15 av årgångens 27 uppsatser:

ALM, JOSEF, Bows and Bow-Shooting among the Lapps. 8 s., 2 fig.

BERGMAN, BENGT, Das Rococo und China. 5 s., 3 fig.

BOLINDER, GUSTAF, Ethnographical researches in Colombia. 7 s., 3 fig.

LAGERCRANTZ, STURE, Did bolas anciently occur in Africa? 5 s., 1 fig.

LINDBLOM, GERHARD, A Kwakiutl totem pole in Stockholm. 5 s., 2 fig.

LINNÉ, SIGVALD, The expedition to Mexico sent out in 1934—35 by the Ethnographical Museum of Sweden. I. The archaeological investigations. 10 s., 5 fig.

——, Archaeological field work in Chiriqui, Panama. 8 s., 2 fig.

——, A sepulchral urn from Paraguay. 4 s., 1 fig.

MANKER, ERNST, Neuere Funde von Lappentrommeln. 8 s., 5 fig.

MONTELL, GÖSTA, The expedition to Mexico sent out in 1934—35 by the Ethnographical Museum of Sweden. 2. The ethnographical investigations. 7 s., 5 fig.

SANTESSON, C. G., Topfkurare von der letzten Expedition Koch-Grünbergs. 4 s.

——, Pfeilgiftstudien: Pfeilgift aus Süd-Abessinien. Pfeilgift aus Nigeria. 9 s., 4 fig.

——, Notiz über Kurare der Piaroa-Indianer im westlichen Venezuela. 4 s.

SÖDERSTRÖM, JAN, A. Sparrman's ethnographical collection from James Cook's second expedition to the southern Pacific (1772—1775). 6 s., 2 fig.

TROTZIG, IDA, A Japanese tea-ceremony house erected in Stockholm. 3 s., 2 fig.

Ethnos, som är den första tidskrift i sitt slag i Norden, har rönt stort intresse bland kulturforskare såväl i Sverige som

i utlandet. Bland övriga bidragsgivare till den första årgången märkas fil. d:r SVEN HEDIN, professor D. M. ZELENIN, Leningrad m. fl. Framhållas må att museet för tidskriftens tillkomst i första hand har att tacka direktören GUNNAR EKSTRAND, Bokförlags A. B. Thule, Stockholm.

Av museets 1934 startade nya, större publikationsserie, i vilkens första volym S. LINNÉS arkeologiska resultat från museets expedition till Mexico 1932 publicerades, har utkommit nr 2 (utgivningen bekostad av förf.):

KLEEN, TYRA DE, The temple dances in Bali. The Ethnographical Museum of Sweden, Stockholm. New Series. Publication No. 2. Stockholm 1936. 27 s., 93 pl.

GERHARD LINDBLOM.

Torii, shimmei-stil, uppställd i Etnografiska museets park.
(Gåva av konsul G. Guston, Jokohama.)

Lerkärl från guahibo- och piapoco-indianerna i sydöstra Colombia.
(Ur G. Bolinders samling.)

Uppsala 1937. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.
37231